

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลจังหวัดแพร่ส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน (นายวรยศ โตดิลกเวชช์) ในคดีปกครอง หมายเลขดำที่ ๔/๒๕๕๓ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้ส่ง เรื่อง ส่งคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ที่ ขธ ๐๒๐๑/๐๖๒๐๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของนายวรยศ โตดิลกเวชช์ (ผู้คัดค้านที่ ๑๕) โดยร้องต่อศาลจังหวัดแพร่ว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ ขัดต่อพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๖ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๕ ซึ่งออกมาบังคับใช้ภายหลัง และขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๕ และขอให้ศาลจังหวัดแพร่ส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ตามคำร้องสรุปได้ว่า นายโชคชัย พนมขวัญ กับพวก รวม ๑๘ คน เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแพร่ โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มแพร่ก้าวหน้า” ได้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดแพร่ว่า นายวรยศ โตดิลกเวชช์ กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ใช้ชื่อว่า “กลุ่มเมืองแพร่” ได้ร่วมกันกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๖๔ (๑) และขอให้ศาลจังหวัดแพร่มีคำสั่งว่า นายวรยศ โตดิลกเวชช์ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งโดยมิชอบตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๕๗ และมีคำสั่งให้เทศบาลเมืองแพร่จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

นายบุญจวน ชัยมงคล กับพวก ๑๘๖ คน ได้ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องของนายโชคชัย พนมขวัญ พร้อมกันนั้น นายวรยศ โตดิลกเวชช์ ผู้ร้องคัดค้านที่ ๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองแพร่ ได้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลจังหวัดแพร่ว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ ขัดต่อพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๖ มาตรา ๑๕ ซึ่งออกมาบังคับใช้ภายหลังและขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ หรือไม่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดนอกจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๖ มาตรา ๑๕ ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงก่อนครบวาระสี่ปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕

กรณีจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๓ ประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มีผลทำให้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ใช้บังคับมิได้ ผู้ร้องคัดค้านจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลจังหวัดแพร่ส่งความเห็นของผู้คัดค้านไปยังศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัย

นายโชคชัย พนมขวัญ กับพวก รวม ๑๘ คน ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องของนายวรยศ โตติลกเวชช์ ผู้คัดค้านที่ ๑๕ ความว่า

ประเด็นแรก พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๖ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และมาตรา ๑๕ ซึ่งได้บัญญัติถึงเงื่อนไขในการพ้นจากตำแหน่งและสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลไว้ นั้น เป็นกรณีที่สมาชิกสภาเทศบาลนั้นได้รับการเลือกตั้งมาโดยชอบด้วยกฎหมาย คือมาจากการได้รับการเลือกตั้งที่สุจริตบริสุทธิ์ยุติธรรมเท่านั้น จึงจะมีสิทธิดำรงตำแหน่งและมีสมาชิกภาพตามที่บัญญัติไว้ได้จนครบสี่ปี ส่วนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ นั้น เป็นขั้นตอนการเลือกสรรสมาชิกสภาเทศบาลก่อนที่จะได้สมาชิกภาพเป็นสมาชิกสภาเทศบาลโดยสมบูรณ์ คือถ้ามีการได้มาซึ่งตำแหน่งหรือสมาชิกภาพโดยมิชอบหรือมีการทุจริตกัน บทบัญญัติมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ดังกล่าวเป็นการให้ใช้สิทธิต่อศาลยุติธรรม เพื่อให้ตรวจสอบสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมิได้รับเลือกตั้งโดยชอบให้เข้ามามีตำแหน่งหน้าที่ในสภาเทศบาล ดังนั้น การที่ผู้ได้รับเลือกตั้งมาโดยมิชอบตั้งแต่ต้น จึงไม่มีสิทธิใดๆ ที่จะอ้างบทบัญญัติในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๕๖ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนได้ ฉะนั้น พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้นจึงไม่ขัดแย้งกัน แต่กลับมีผลทำให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากยิ่งขึ้นตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย

ส่วนประเด็นที่สอง ซึ่งผู้คัดค้านมีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า ที่กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนั้น รัฐธรรมนูญรับรองสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งมาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคเจ็ด ที่กำหนดว่า คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคเจ็ด ดังกล่าว เป็นการรองรับและเป็นหลักประกันให้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ โดยให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้ตรวจสอบว่าสมาชิกสภาเทศบาล ผู้ใดได้รับ

การเลือกตั้งมาโดยมิชอบ และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้เป็นที่สุด ดังนั้น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕

พิจารณาแล้ว เป็นกรณีที่ศาลจังหวัดแพร่ส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย จึงรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนั้น นายโชคชัย พนมขวัญ ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านมีหนังสือมายังศาลรัฐธรรมนูญแจ้งว่า นายวรยศ โตติลกเวชช์ ซึ่งเป็นผู้ร้องได้ถึงแก่ความตายแล้ว และศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ศาลจังหวัดแพร่ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง และมีหนังสือตอบกลับมาจากศาลจังหวัดแพร่ที่ ศย ๓๐๕.๐๐๕/๒๐๐๒ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๔ แจ้งว่า นายวรยศ โตติลกเวชช์ ได้ถึงแก่ความตายจริง และแนบสำเนาใบมรณบัตรของนายวรยศ ฯ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น ตามคำร้องดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปเพราะผู้ร้องได้ถึงแก่ความตายแล้ว จึงวินิจฉัยให้จำหน่ายคำร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ